EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.7.30.
COM(2025) 443 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának 2021–2022. évi éves jelentése

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés 2
A 2021-ben és 2022-ben beérkezett kérelmek 3
- *2021-ben* 3
- *2022-ben* 7

Finanszírozás 8
Lezárások 10
- *2021-es lezárások* 10
- *2022-es lezárások* 11

Következtetések 11

BEVEZETÉS

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló, 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendelet[1] (a továbbiakban: a rendelet) 12. cikke előírja, hogy a Bizottságnak jelentést kell készítenie az Európai Parlament és a Tanács számára az alap előző évi tevékenységéről. Ez a jelentés az Európai Unió Szolidaritási Alapjának (a továbbiakban: Szolidaritási Alap) 2021. és 2022. évi tevékenységeit ismerteti. Összefoglalja továbbá a 2021-ben és 2022-ben beérkezett kérelmeket és a jelentéstételi időszakban lezárt eseteket. A Bizottság valamennyi kérelmet a rendelet szerinti követelményeknek megfelelően értékelte.

2021-ben a Bizottsághoz **10 új**, a Szolidaritási Alap pénzügyi hozzájárulására irányuló **kérelem** érkezett, nevezetesen Belgiumból (villámárvizek), Németországból (villámárvizek), Görögországból kettő (krétai földrengés és számoszi földrengés), Spanyolországból (vulkánkitörés), Horvátországból (földrengés), Ciprusról (erdőtüzek), Luxemburgból (villámárvizek), Hollandiából (villámárvizek) és Ausztriából (villámárvizek). Négy kérelmet „jelentős természeti katasztrófák" miatt, hármat-hármat pedig „regionális természeti katasztrófák", illetve „szomszédos országok természeti katasztrófája" miatt nyújtottak be.

Ciprus 2021. júniusában aszály és erdőtüzek miatt benyújtott kérelme nem felelt meg a Szolidaritási Alapból történő támogathatóság kritériumainak, ezért azt nem fogadták el.

Spanyolország, Horvátország és Görögország (mindkét kérelmében) előlegfizetést kért. A kérelmek beérkezését követő néhány héten belül a Bizottság az összes előlegfizetést engedélyezte, és összesen mintegy 47,8 millió EUR összegben kifizette.

A görögországi számoszi földrengésről szóló végrehajtási határozatot 2021 júniusában fogadták el. A horvátországi petrinjai földrengésről szóló végrehajtási határozatot 2021 decemberében fogadták el. A 2021-ben benyújtott másik hét elfogadott kérelemre (Belgium, Németország, Görögország (Kréta), Spanyolország, Luxemburg, Hollandia és Ausztria) vonatkozó végrehajtási határozatokat 2022 decemberében fogadták el. Emellett a Bizottság 2021-ben a Szolidaritási Alap három esetét zárta le.

2022-ben a Bizottsághoz **két új**, természeti katasztrófákhoz kapcsolódó pénzügyi hozzájárulás iránt **kérelem** érkezett, nevezetesen Olaszországból (árvizek) és Romániából (aszály). Románia „jelentős természeti katasztrófa", míg Olaszország „regionális természeti katasztrófa" miatt nyújtotta be kérelmét. A vonatkozó végrehajtási határozatokat 2023 decemberében fogadták el. Emellett a Bizottság 2022-ben a Szolidaritási Alap három esetét zárta le.

Az I. melléklet felsorolja a Szolidaritási Alap igénybevételére 2021-ben és 2022-ben alkalmazandó, „jelentős katasztrófák" okozta károkra vonatkozó küszöbértékeket. A II. melléklet áttekintést nyújt a 2021-ben és 2022-ben jóváhagyott kérelmekről, a releváns pénzügyi adatokkal együtt.

[1] A Tanács 2012/2002/EK rendelete (2002. november 11.) az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról (HL L 311., 2002.11.14., 3. o.), az Európai Parlament és a Tanács 2014. május 15-i 661/2014/EU rendeletével (HL L 189., 2014.6.27., 143. o.) és az Európai Parlament és a Tanács 2020. március 30-i (EU) 2020/461 rendeletével (HL L 99., 2020.3.31., 9. o.) módosított szövegváltozatában.

A 2021-BEN ÉS 2022-BEN BEÉRKEZETT KÉRELMEK

- ***2021-BEN***

A Bizottsághoz 2021-ben 10 új, a Szolidaritási Alap pénzügyi hozzájárulására irányuló kérelem érkezett be. Az összes kérelem a határidőt teljesítve, azaz az „első kár bekövetkezését követően legfeljebb tizenkét héten belül” (a rendelet 4. cikkének (1) bekezdése) beérkezett a Bizottsághoz. Egy kérelmet azonban elutasítottak, mivel Ciprus nem felelt meg a Szolidaritási Alapból történő támogathatóság kritériumainak, mert a katasztrófa által okozott közvetlen károk összege nem érte el a vonatkozó küszöbértéket. Négy kérelem oka „jelentős katasztrófa”, volt hármat „regionális katasztrófa” miatt nyújtottak be, másik három pedig a „szomszédos országok katasztrófáira” vonatkozó rendelkezésen alapult.

A Bizottság a Szolidaritási Alapból a görögországi földrengés miatt (Számosz) nyújtandó pénzügyi hozzájárulást a 2021. június 14-i, a horvátországi földrengés miatt nyújtandó pénzügyi hozzájárulást pedig a 2021. június 23-i végrehajtási határozatban hagyta jóvá. Emellett a hét sikeres pályázat (Belgium, Németország, Görögország (Kréta), Spanyolország, Luxemburg, Hollandia és Ausztria) esetében a 2022 decemberében egyetlen csomagban elfogadott végrehajtási határozatok útján jóváhagyta a Szolidaritási Alapból biztosítandó pénzügyi hozzájárulást.

GÖRÖGORSZÁG – SZÁMOSZI FÖLDRENGÉS

2020 októberében Görögországban 6,9 Mw[2] erősségű földrengés történt az északi-égei Számosz, Ikária és Híosz szigetén. A szökőár végigsöpört Számosz északi részének különböző területein. Többen életüket vesztették, és több mint 300 köz- és magánépületben keletkezett kár. A katasztrófa mintegy 2 000–3 000 ember számára okozott lakhatási problémákat.

Görögország 2021. január 22-én kérelmet nyújtott be, amelyben a földrengést követő szükséghelyzeti és helyreállítási műveletek finanszírozásához a Szolidaritási Alap hozzájárulását kérte. Görögország az egyik NUTS[3] 2. szintű régiót (Voreio Aigaio/EL41) érintő regionális katasztrófára hivatkozva nyújtotta be kérelmét, és a teljes közvetlen kárt 101 252 020 EUR-ra becsülte. Görögország a kérelmében előlegfizetést kért.

A Bizottság a 2021. március 8-i C(2021) 1623 végrehajtási határozattal Görögország számára 253 131 EUR összegű előleg kifizetését hagyta jóvá, és azt 2021. március 26-án folyósította.

A Bizottság 2021. március 24-i COM(2021) 201 javaslatát követően a költségvetési hatóság 2021. május 20-án jóváhagyta, hogy a Szolidaritási Alapból Görögország számára 2 531 301 EUR kifizetésre kerüljön. A Bizottság 2021. június 14-én elfogadta a Szolidaritási Alapból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás jóváhagyásáról szóló C(2021) 4439 végrehajtási határozatot. Ezt követően a fennmaradó 2 278 170 EUR-t 2021. július 5-én fizették ki.

HORVÁTORSZÁG – PETRINJAI FÖLDRENGÉS

Horvátországot két pusztító földrengéssorozat sújtotta. Az első 2020 márciusában Zágráb városában és környékén következett be. A második 2020 decembere és 2021 januárja között

[2] A momentum magnitúdó mértéke a Görög Geodinamikai Intézet és az Euro-Mediterrán Intézet szerint.
[3] A statisztikai célú területi egységek nómenklatúrája.

főként Petrinja városát és Sziszek-Moslavina megye területét érintette. A két földrengéssorozat összesített becsült kára több mint 17 milliárd EUR-t tett ki. A helyzet drámai volt, mivel a katasztrófák mintegy 26 000 épületet rongáltak meg. A szomszédos országok, például Olaszország, Magyarország, Ausztria és Szlovénia gyorsan vészhelyzeti berendezéseket szállítottak az érintett területekre. A földrengések az infrastruktúra nagy részét megsemmisítették, és sok ember elveszítette otthonát. A horvát kormány szerint a petrinjai földrengés által okozott közvetlen kár önmagában elérte az 5,5 milliárd EUR-t. Horvátország 2020. június 10-i kérelme – amelyben előlegfizetést kért – jelentős katasztrófa miatti kérelemnek minősült.

A Bizottság a 2021. június 23-i C(2021) 4648 végrehajtási határozattal Horvátország számára 41 325 507 EUR összegű előleg kifizetését hagyta jóvá, és azt 2021 augusztusában folyósította.

A Bizottság 2021. október 29-i COM(2021) 963 javaslatát követően a költségvetési hatóság jóváhagyta, hogy a Szolidaritási Alapból Horvátország számára 319 192 359 EUR kifizetésre kerüljön. A Bizottság 2021. december 22-én elfogadta a Szolidaritási Alapból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás jóváhagyásáról szóló C(2021) 9816 végrehajtási határozatot. A fennmaradó 277 866 852 EUR-t 2021 decemberében fizették ki.

BELGIUM, NÉMETORSZÁG, LUXEMBURG, HOLLANDIA ÉS AUSZTRIA (VILLÁMÁRVIZEK); GÖRÖGORSZÁG (FÖLDRENGÉS); SPANYOLORSZÁG (VULKÁNKITÖRÉS)

- Árvizek Nyugat-Európában:

  2021 nyarán Belgiumot, Németországot, Luxemburgot, Hollandiát és Ausztriát halálos áradások sújtották, ami pusztító következményekkel járt. Az áradásokat szélsőséges időjárási események okozták. Legalább 243 ember vesztette életét, és ezreket kellett evakuálni otthonukból. A helyi infrastruktúra súlyos károkat szenvedett, és az idegenforgalmi ágazatot is jelentős pénzügyi veszteség érték, mivel az áradások az idegenforgalmi szezon közepén következtek be.

- Vulkánkitörés Spanyolországban:

  La Palma szigetén 2021 szeptemberében az egy héttel korábban regisztrált intenzív szeizmikus tevékenységet követően vulkánkitörés következett be, és két lávafolyam indult el a tenger irányába. A láva beborított több mint 1 000 hektárt, lerombolt több mint 3 000 épületet és több közeli várost. A kitörés mintegy 7 000 helyi lakost érintett. Őket evakuálni kellett, és a vulkánkitörés során kibocsátott káros gázok ellen védő biztonsági felszerelést kellett biztosítani számukra.

  A Kanári-szigetek kormánya szerint a kár több mint 1 milliárd EUR-t tett ki. A spanyol kormány 2021 decemberében a Szolidaritási Alapból történő hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be.

- Földrengés Görögországban:

  2021 szeptemberében pusztító földrengés sújtotta a görögországi Kréta szigetét. Egy ember életét vesztette, amikor egy templom összeomlott, és 36 ember megsebesült. A szigeten több mint 5 000 épület megrongálódott vagy használatuk veszélyessé vált. Görögországban ez volt az 1900-as évek eleje óta a legerősebb földrengés. A katasztrófát követően több ezer ház lakhatatlanná vált, és több ezer középület már nem tudta betölteni funkcióját.

Görögország 2021 decemberében a Szolidaritási Alapból nyújtandó támogatás iránti kérelmet nyújtott be. A görög hatóságok szerint a károk teljes összege 143 420 124 EUR volt, ezért a katasztrófa „regionális természeti katasztrófának” minősül.

Értékelés és finanszírozás:

A Bizottsághoz 2021. október elején a 2021. júliusi áradásokkal kapcsolatban öt tagállamtól érkezett a Szolidaritási Alapból nyújtandó hozzájárulás iránti kérelem, valamint benyújtott egy-egy kérelmet Spanyolország (vulkánkitörés miatt) és Görögország (földrengés miatt) is. Az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében a Bizottság ezeket a kérelmeket egyetlen csomagként kezelte. Az eredeti kérelmet követően több tagállam 2022 júliusában aktualizálta kárértékelését.

Spanyolország és Görögország előlegfizetést kért, és a hét érintett országban bejelentett károk teljes összege meghaladta a 36 milliárd EUR-t. A Bizottság 2022 októberében véglegesítette értékelését, és 2022. október 14-én benyújtotta a költségvetési hatóságnak a COM(2022) 665 javaslatát. A Szolidaritási Alapból nyújtandó hozzájárulás iránti hét kérelem (BE, DE, EL, ES, LU, NL és AT) miatti potenciális támogatás összesen 1,9 milliárd EUR-t tett ki. Mivel ez az összeg messze meghaladta a rendelkezésre álló költségvetési forrásokat, az országonkénti támogatási összegek arányosan csökkentésre kerültek. A csökkentés mértéke 62,3 %-os volt, mivel a Szolidaritási Alap számára 2022-ben elkülönített teljes összeg 718,5 millió EUR volt, ami az eredetileg kifizetendő összeg 37,7 %-ának felel meg.

A hét tagállam által elszenvedett károk és a számukra a Szolidaritási Alapból nyújtott támogatások részletes bontása:

- **NÉMETORSZÁG**

  Az árvizek által okozott teljes kár közel 30 milliárd EUR volt, ezért „jelentős természeti katasztrófáról” beszélhetünk. A „jelentős természeti katasztrófák” küszöbértéke az az érték, amikor a becsült közvetlen kár 2011-es árakon számítva meghaladja a 3 milliárd EUR-t, vagy nagyobb az ország bruttó nemzeti jövedelmének 0,6 %-ánál, attól függően, hogy melyik érték az alacsonyabb[4]. A C(2023) 1824 végrehajtási határozat 2023. március 14-i elfogadását követően a Bizottság 2023. április 11-én 612 611 256 EUR-t fizetett ki Németországnak.

- **BELGIUM**

  Belgium is „jelentős természeti katasztrófát” szenvedett el, mivel a teljes közvetlen kár 5,6 milliárd EUR volt, ami jelentősen meghaladja az említett típusú katasztrófára vonatkozó küszöbértéket. A C(2023) 1556 végrehajtási határozat 2023. március 1-jei elfogadását követően a Bizottság 2023. március 27-én 87 737 427 EUR-t fizetett ki Belgiumnak.

- **HOLLANDIA**

  Hollandiát összesen 500 millió EUR kár érte. Kérelme a „szomszédos ország természeti katasztrófája” miatt benyújtottnak minősíthető, mivel a szomszédos országok – Németország és Belgium – ugyanarra a katasztrófaeseményre vonatkozó kérelme „jelentős természeti katasztrófa” miatt került benyújtásra. A C(2022) 9864 végrehajtási határozat

[4] Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló 2012/2002/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i 661/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 189., 2014.6.27., 143. o.).

2022. december 16-i elfogadását követően a Bizottság 2022. december 28-án 4 713 027 EUR-t fizetett ki Hollandiának.

- **AUSZTRIA**

  Ausztria kérelme is a „szomszédos ország természeti katasztrófája” miatt benyújtottnak minősíthető, mivel a szomszédos ország – Németország – ugyanarra a katasztrófaeseményre vonatkozó kérelme „jelentős természeti katasztrófa” miatt került benyújtásra. A teljes károsszeg 84,6 millió EUR volt. A Bizottság 2022. december 19-én elfogadta a C(2022) 9904 végrehajtási határozatot, és 2022. december 27-én 797 520 EUR-t fizetett ki Ausztriának.

- **LUXEMBURG**

  Luxemburg kérelme is a „szomszédos ország természeti katasztrófája” miatt benyújtottnak minősíthető, mivel a szomszédos országok – Németország és Belgium – ugyanarra a katasztrófaeseményre vonatkozó kérelme „jelentős természeti katasztrófa” miatt került benyújtásra. A teljes károsszeg 193,3 millió EUR-t tett ki. A Bizottság 2022. december 16-án elfogadta a C(2022) 9875 végrehajtási határozatot, és 2022. december 27-én 1 822 056 EUR-t fizetett ki.

- **SPANYOLORSZÁG – VULKÁNKITÖRÉS**

  Spanyolország kérelme „regionális természeti katasztrófára” miatt benyújtottnak minősíthető. 2022. március 21-én a Bizottság elfogadta a C(2022) 1802 végrehajtási határozatot, amelyben a katasztrófa utáni veszélyhelyzeti- és helyreállítási intézkedések támogatására 5 391 796 EUR összegű előleg kifizetését hagyta jóvá. A előleg kifizetésére 2022. május 2-án került sor.

  A Bizottság 2022. december 19-én elfogadta a Szolidaritási Alapból Spanyolország számára nyújtandó 9 449 589 EUR pénzügyi hozzájárulás jóváhagyásáról szóló C(2022) 9899 végrehajtási határozatot. A fennmaradó 4 057 793 EUR-t 2022. december 27-én fizették ki.

- **GÖRÖGORSZÁG– FÖLDRENGÉS**

  Görögország kérelme „regionális természeti katasztrófára” miatt benyújtottnak minősíthető. 2022. április 26-án a Bizottság elfogadta a 896 375 EUR összegű előleg kifizetéséről szóló C(2022) 2599 végrehajtási határozatot, és az előleget 2022. május 19-én folyósította Görögország számára.

  A költségvetési hatóság a hozzá benyújtott 2022. október 14-i COM(2022) 665 bizottsági javaslatot 2022 decemberében jóváhagyta. A fent említett hat kérelemhez hasonlóan a Görögország számára javasolt és jóváhagyott támogatási összeget is arányosan csökkenteni kellett. A Bizottság 2022. december 19-én elfogadta a Szolidaritási Alapból Görögországnak nyújtandó pénzügyi hozzájárulás jóváhagyásáról szóló C(2022) 9865 végrehajtási határozatot. A fennmaradó 455 511 EUR-t 2022. december 27-én fizették ki.

- ***2022-BEN***

  ROMÁNIA – ASZÁLY

  2022 márciusa és augusztusa között Romániában súlyos és nagy területre kiterjedő aszály volt tapasztalható. A hasonló múltbeli eseményekhez képest ez az aszály az intenzitása és az érintett terület miatt sokkal jelentősebb volt. A mezőgazdasági ágazatot (különösen a növénykultúrákat) negatívan érintette az aszály és a két egymást követő hőhullám.

  Románia 2022 szeptemberében a Szolidaritási Alapból történő hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be. A román hatóságok szerint a bejelentett teljes közvetlen kár 1,3 milliárd EUR volt. Románia nem kért előlegfizetést.

  A Bizottság 2023. augusztus 23-i COM(2023) 381 javaslatát követően a költségvetési hatóság jóváhagyta, hogy a Szolidaritási Alapból Románia számára 33 895 935 EUR kifizetésre kerüljön. A Bizottság 2023. november 30-án elfogadta a Szolidaritási Alapból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás jóváhagyásáról szóló C(2023) 8477 végrehajtási határozatot. A kifizetésre 2023. december 14-én került sor.

  OLASZORSZÁG – ÁRVIZEK

  2022 szeptemberében a heves esőzések katasztrofális folyami és villámárvizeket okoztak az olaszországi Marche régióban, ami az infrastruktúra, valamint a köz- és magánépületek, valamint a javak megsemmisülését vagy károsodását okozta. Az esemény drámai következményekkel járt (12 ember életét vesztette, egy ember eltűnt), és súlyos gazdasági veszteségek keletkeztek.

Olaszország 2022 decemberében támogatást igényelt a Szolidaritási Alapból, de nem kért előlegfizetést. A teljes közvetlen károsszeg csaknem 670 millió EUR volt.

A Bizottság 2023. augusztus 23-i COM(2023) 381 javaslatát követően a költségvetési hatóság jóváhagyta, hogy a Szolidaritási Alapból Olaszország számára 20 939 095 EUR kifizetésre kerüljön. A Bizottság 2023. december 5-én elfogadta a Szolidaritási Alapból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás jóváhagyásáról szóló C(2023) 8598 végrehajtási határozatot. A kifizetésre 2023. december 14-én került sor.

FINANSZÍROZÁS

A Bizottság által javasolt egyedi támogatási összegeket a 2002-ben elfogadott és minden későbbi esetben alkalmazott módszerrel számították ki. A módszer alapját a katasztrófa által okozott, az érintett állam relatív gazdagságához viszonyított, elfogadott teljes közvetlen károsszeg képezi, ahogyan azt a „jelentős katasztrófa" tekintetében meghatározott küszöbérték tükrözi (lásd az I. mellékletet).

Ennek megfelelően „jelentős természeti katasztrófák" esetében egy két lépésből álló progresszív rendszer alkalmazandó, amelynek keretében az adott ország a kár küszöbérték alatti részéért egy alacsonyabb, a teljes közvetlen kár 2,5 %-ának megfelelő támogatási arányban, és a kárnak a küszöbértéket meghaladó részéért egy magasabb, 6 %-os támogatási arányban részesül. A két összeg összeadásra kerül. A „regionális természeti katasztrófák" és a „szomszédos országok természeti katasztrófái" esetében a teljes közvetlen kár 2,5 %-a számolható el.

Miután az Európai Parlament és a Tanács jóváhagyta az igénybevételt, és az uniós költségvetésben elérhetővé tette a szükséges előirányzatokat, a Bizottság a támogatást az egyes országok számára jóváhagyó végrehajtási határozatokat fogadott el, amelyet a teljes összeg kifizetése követett. Azokban az esetekben, amelyeknél előlegfizetést hagytak jóvá, kizárólag a teljes hozzájárulás egyenlege került kifizetésre.

A végrehajtási határozatok mellékletei tartalmazták a pénzeszközök tervezett felhasználásának általános leírását, a kedvezményezett államok által a Szolidaritási Alapból nyújtott hozzájárulás végrehajtására kijelölt hatóságok felsorolását, valamint megnevezték az ellenőrzésért és a kontrollokért felelős független hatóságot.

A részletes pénzügyi táblázatok e jelentés II. mellékletében találhatók.

A jelentéstételi időszak alatt az Európai Parlament és a Tanács – költségvetési hatósági feladatkörben – a Bizottság javaslata alapján a Szolidaritási Alapból nyújtandó 30 pénzügyi hozzájárulást hagyott jóvá. A Bizottság az alábbi csoportokban ismertette a Szolidaritási Alap igénybevételére irányuló javaslatát:

- 2021

- A Bizottság 2021. március 24-én európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatot fogadott el a Szolidaritási Alap 484 199 841 EUR összegű igénybevételéről[5] a Görögországnak és Franciaországnak a 2020 folyamán ezekben az országokban bekövetkezett regionális természeti katasztrófákkal kapcsolatban nyújtandó segítség, valamint a 2020 elején a Covid19-világjárvány által okozott jelentős népegészségügyi szükséghelyzetre válaszul 20 tagállamnak és csatlakozásra váró országnak (Albániának, Ausztriának, Belgiumnak, Horvátországnak, Csehországnak, Észtországnak,

[5] COM(2021) 201 final.

Franciaországnak, Németországnak, Görögországnak, Magyarországnak, Írországnak, Olaszországnak, Lettországnak, Litvániának, Luxemburgnak, Montenegrónak, Portugáliának, Romániának, Szerbiának, Spanyolországnak) fizetendő előlegek biztosítása céljából. Az igénybevételi javaslathoz két dokumentum kapcsolódott: a 2/2021. számú költségvetés-módosítási tervezet[6], amelyben a Bizottság javasolja, hogy a 2020. évi fel nem használt előirányzatokból 47 981 598 EUR-t vigyenek át közvetlenül az Európai Szolidaritási Alap operatív költségvetési sorára, valamint a DEC 03/2021. sz. előirányzat-átcsoportosítás[7], amelyben a Bizottság javasolja, hogy 427 543 750 EUR összeget csoportosítsanak át a szolidaritási és sürgősségisegély-tartalékból (a továbbiakban: SEAR) kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok formájában az Európai Szolidaritási Alap operatív költségvetési sorára.

A költségvetési hatóság 2021. május 20-án elfogadta az igénybevételre irányuló javaslatot[8], amelynek célja i. természeti katasztrófákkal összefüggésben az Európai Szolidaritási Alapból 86 744 920 EUR összegű támogatás odaítélése Görögországnak és Franciaországnak; és ii. a Covid19-világjárvány által okozott jelentős népegészségügyi szükséghelyzetre válaszul 529 347 741 EUR összegű támogatás nyújtása 20 tagállamnak és tagjelölt országnak.

- A Bizottság 2021. október 29-én a Horvátországnak a 2020. december 28-án kezdődött földrengéssorozattal kapcsolatban nyújtandó segítség céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről[9] szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatot fogadott el. Az igénybevételre irányuló javaslatot a kapcsolódó DEC 28/2021. sz. előirányzat-átcsoportosítás kísérte, amely 277 866 852 EUR átcsoportosítását javasolta a szolidaritási és sürgősségisegély-tartalék soráról kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok formájában az Európai Szolidaritási Alap operatív költségvetési sorára. Az igénybevételre irányuló javaslat a szükséges teljes összeget lefedte, míg az előirányzat-átcsoportosítás figyelembe vette a már kifizetett előleget, és a fennmaradó 277,9 millió EUR átcsoportosítását javasolta.

  Az igénybevételre irányuló javaslatot a költségvetési hatóság 2021. december 15-én fogadta el[10], és 319,2 millió EUR összegű támogatást ítélt oda az Európai Szolidaritási Alapból Horvátországnak a Sziszek-Moslavina, Karlovac és Zágráb megyéket 2020 decemberében és 2021 januárjában sújtó pusztító földrengéssorozattal kapcsolatban.

➢ 2022

[6] COM(2021) 200 final.

[7] A költségvetési rendelet 31. cikke szerinti kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok átcsoportosítására irányuló kérelem.

[8] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/885 határozata (2021. május 20.) a Görögországnak és Franciaországnak természeti katasztrófákkal kapcsolatban, valamint az Albániának, Ausztriának, Belgiumnak, Csehországnak, Észtországnak, Franciaországnak, Görögországnak, Horvátországnak, Írországnak, Lettországnak, Litvániának, Luxemburgnak, Magyarországnak, Montenegrónak, Németországnak, Olaszországnak, Portugáliának, Romániának, Spanyolországnak és Szerbiának népegészségügyi szükséghelyzettel kapcsolatban nyújtandó segítség céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről (HL L 194., 2021.6.2., 40. o.).

[9] COM(2021) 963 final.

[10] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/49 határozata (2021. december 15.) az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről a Horvátországnak a 2020. december 28-tól kezdődő földrengésekkel kapcsolatban nyújtandó támogatás céljából (HL L 9., 2022.1.14., 37. o.).

- A Bizottság 2022. október 14-én elfogadta azt az európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatot[11], amely az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételét szorgalmazza Németország, Belgium, Hollandia, Ausztria, Luxemburg, Spanyolország és Görögország vonatkozásában a 2021 folyamán ezekben az országokban bekövetkezett természeti katasztrófákkal kapcsolatban történő támogatásnyújtás céljából. Az igénybevételre irányuló javaslatot a DEC 20/2022. sz. előirányzat-átcsoportosítás kísérte, amely 668 482 761 EUR átcsoportosítását javasolta a szolidaritási és sürgősségisegély-tartalék soráról kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok formájában az Európai Szolidaritási Alap operatív költségvetési sorára.
- A költségvetési hatóság 2022. december 14-én elfogadta az igénybevételre irányuló javaslatot[12], amely az Európai Szolidaritási Alapból 718 482 761 EUR támogatást ítélt oda: i. Belgium, Németország, Luxemburg, Hollandia és Ausztria számára a 2021. júliusi árvizekkel kapcsolatban, ii. Spanyolország számára a La Palma szigetén 2021. szeptember 19-én bekövetkezett vulkánkitöréssel kapcsolatban, és iii. Görögország számára a 2021. szeptember 27-i krétai földrengéssel kapcsolatban. Spanyolország 2022 márciusában 5 391 796 EUR, Görögország pedig 2022 áprilisában 896 375 EUR előlegkifizetésben részesült. A támogatás odaítéléséről szóló bizottsági végrehajtási határozat elfogadását követően a fennmaradó 18 134 078 EUR-t 2022. december 27-én és 28-án fizették ki Görögországnak, Spanyolországnak, Luxemburgnak, Hollandiának és Ausztriának. Az Európai Szolidaritási Alapból 2023-ban Belgium 612 611 256 EUR, Németország pedig 87 737 427 EUR összegű támogatást kapott.

LEZÁRÁSOK

A rendelet 8. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kedvezményezett állam a pénzügyi hozzájárulás folyósításától számított 24 hónapon belül jelentést készít a pénzügyi végrehajtásról (a továbbiakban: végrehajtási jelentés), amelyben nyilatkozik a kiadások indokáról (a továbbiakban: érvényességi nyilatkozat).

A Bizottság 2021-ben és 2022-ben a Szolidaritási Alap három-három esetét zárta le.

- ***2021-ES LEZÁRÁSOK***

Magyarország, árvíz 2010-ben: a Szolidaritás Alapból származó pénzügyi hozzájárulás 22 485 772 EUR-t tett ki. Magyarország a végrehajtási jelentést és az érvényességi nyilatkozatot 2013 májusában nyújtotta be. Az eset az érvényességi nyilatkozathoz kapcsolódó számos kérdés pontosítását követően 2021 januárjában, pénzügyi korrekció nélkül lezárásra került.

Olaszország, jeges áradások és földcsuszamlások 2013-ban: a Szolidaritás Alapból származó pénzügyi hozzájárulás 16 310 467 EUR-t tett ki. Az olasz hatóságok a végrehajtási jelentést és az érvényességi nyilatkozatot 2017 áprilisában nyújtották be. Olaszország

[11] COM(2022) 665 final.

[12] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/68 határozata (2022. december 14.) a Németországnak, Belgiumnak, Hollandiának, Ausztriának, Luxemburgnak, Spanyolországnak és Görögországnak a 2021 folyamán ezekben az országokban bekövetkezett természeti katasztrófákkal kapcsolatban történő támogatásnyújtás céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről (HL L 7., 2023.1.10., 25. o.).

17 046 958,22 EUR elszámolható kiadást jelentett be, ami meghaladta a Szolidaritási Alapból nyújtott 16 310 467 EUR összegű hozzájárulást. 2021 márciusában az érvényességi nyilatkozat elfogadásra, az eset pedig lezárásra került.

Bulgária, szélsőséges téli időjárás 2015-ben: a Szolidaritás Alapból származó pénzügyi hozzájárulás 6 377 815 EUR-t tett ki. Bulgária a végrehajtási jelentést és az érvényességi nyilatkozatot 2017 novemberében nyújtotta be. A Bulgária által szolgáltatott információk alapján az Európai Szolidaritási Alapból támogatható kiadások összege 6 140 983,69 EUR volt, ami 236 839,16 EUR-val alacsonyabb volt a kapott összegnél. A végrehajtási jelentésben a bolgár hatóságok arról számoltak be, hogy a végrehajtási időszak végén 7,85 EUR kamat maradt a számlán, és azt nem lehetett támogatható műveletekre fordítani. A Bizottság úgy határozott, hogy 236 839,16 EUR összegű pénzügyi korrekciót kell alkalmazni, és erről 2019 szeptemberében tájékoztatta Bulgáriát. 2020. januári válaszukban a bolgár hatóságok további 690,23 EUR el nem költött kamatról számoltak be, amelyet hozzá kellett adni a visszafizetendő összeghez. 2020 februárjában a Bizottsághoz összesen 237 529,39 EUR visszafizetés érkezett, és az esetet 2021 januárjában lezárták.

- ***2022-ES LEZÁRÁSOK***

Horvátország, árvizek 2014-ben: a Szolidaritás Alapból származó pénzügyi hozzájárulás 8 616 263 EUR-t tett ki. Horvátország 2017 áprilisában nyújtotta be a végrehajtási jelentést. A Horvátország által szolgáltatott információk és a megállapítások alapján az Európai Szolidaritási Alapból támogatható kiadások összege 11 736 261,85 EUR volt, ami 3 119 998,85 EUR-val meghaladta az Európai Szolidaritási Alapból nyújtott pénzügyi hozzájárulást. A Bizottság ezért úgy határozott, hogy nem kell pénzügyi korrekciót alkalmazni, és az esetet 2022 májusában lezárták.

Szerbia, árvíz 2014-ben: a Szolidaritás Alapból származó pénzügyi hozzájárulás 60 224 605 EUR-t tett ki. Szerbia 2017 májusában nyújtotta be a végrehajtási jelentést. Az ellenőrző elemzést követően a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy nem kell pénzügyi korrekciókat alkalmazni. Így az ügyet 2022 márciusában lezárták.

Portugália, tüzesetek 2016-ban: a Szolidaritás Alapból származó pénzügyi hozzájárulás 3 925 000 EUR-t tett ki. Portugália a végrehajtási jelentést és az érvényességi nyilatkozatot 2019 májusában nyújtotta be. A Portugália által szolgáltatott információk alapján az Európai Szolidaritási Alap keretében elszámolható kiadások összege 4 037 711 EUR volt, ami 112 711 EUR-val meghaladta az Európai Szolidaritási Alapból nyújtott hozzájárulást. A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az érvényességi nyilatkozat elfogadható, és nem kell pénzügyi korrekciót alkalmazni. Az ügyet 2022 májusában lezárták.

KÖVETKEZTETÉSEK

2021 és 2022 során ismét megállapítást nyert, hogy Európában és világszerte **egyre gyakoribbá válnak a – sok esetben az éghajlatváltozásnak betudható – természeti katasztrófák**, amelyek drámai hatást gyakorolnak az emberi életre, a gazdaságra és az ökoszisztémákra. Bár 2021-ben főleg árvízi katasztrófák fordultak elő, vulkánkitörés és katasztrofális földrengés is veszélybe sodorta az emberek életét. Eközben 2022 márciusa és szeptembere között rendkívül száraz időjárás volt, ami számos európai területen aszályhoz és

erdőtüzekhez vezetett. A Közös Kutatóközpont által a közelmúltban végzett tanulmány[13] szerint ez az aszály a korábbi hasonló eseményekhez képest intenzívebb volt és nagyobb területre terjedt ki.

A benyújtott kérelmek száma 2021-ben és 2022-ben átlagos volt ahhoz a 2020-as évhez képest, amely az Európai Szolidaritási Alap számára – hatályának a súlyos egészségügyi vészhelyzetekre való kiterjesztése miatt – az egyik legnagyobb terhet jelentő és legnehezebb évnek bizonyult. Történt azonban két különösen pusztító természeti katasztrófa:

- Az első a 2020. december – 2021. januári horvátországi földrengéssorozat volt, amely főként Petrinját és Sziszek-Moslavina megye területét sújtotta. A Bizottság a katasztrófa utáni helyreállításra összesen 319 192 359 EUR-t fizetett ki Horvátországnak.
- A második a 2021 júliusában öt nyugati tagállamban (Belgium, Németország, Luxemburg, Hollandia és Ausztria) bekövetkezett súlyos villámárvíz, amelyek miatt az Európai Szolidaritási Alap 707,7 millió EUR támogatást fizetett ki.

Ez a két katasztrófa önmagában több mint kétszeresét tette ki az Európai Szolidaritási Alap 2021. évi költségvetésének, amely 2011-es árakon 500 millió EUR volt. Különösen a nyugat-európai árvizek esete volt egyedülálló, mivel a kár teljes költsége olyan magas volt, hogy az Európai Szolidaritási Alap nem tudta kielégíteni a költségvetési igényeket, és ennek következtében **62 %-os arányos csökkentést kellett alkalmazni annak érdekében, hogy az érintett tagállamokat egyenlő bánásmódban lehessen részesíteni**.

A 2020-ban és 2021-ben megnövekedett számú és mértékű természeti katasztrófák miatt, valamint az Európai Szolidaritási Alapból a Covid19-járvány okozta népegészségügyi szükséghelyzethez nyújtott támogatás következtében **az alap példátlan mértékű igénnyel és jelentős költségvetési nyomással szembesült**, tekintettel a számára a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló rendelet keretében **elkülönített források korlátozottságára**.

Bár az EU-ban egyre gyakoribbak az éghajlatváltozással kapcsolatos katasztrófák, **az Európai Szolidaritási Alap számára 2021-ben rendelkezésre álló összeg abszolút és relatív értelemben is alacsonyabb volt, mint az Alap 2002-es létrehozásakor**. 2002 (az Európai Szolidaritási Alap létrehozása) és 2013 között folyó árakon számítva az alap számára rendelkezésre álló összeg évente legfeljebb 1 milliárd EUR volt. 2021-ben, **az Európai Szolidaritási Alap létrehozása óta első alkalommal (az elfogadott módszertan alkalmazásával) kiszámított támogatási összegeket nem fizették ki teljes egészében** a 20 kérelmező ország Covid19-cel kapcsolatos támogatható kérelmeire, mivel az ezen országokra számított teljes támogatási összeg meghaladta a rendelkezésre álló költségvetési forrásokat. Ennek következtében a Covid19-cel kapcsolatban az Európai Szolidaritási Alapból nyújtott támogatás mind a 20 kedvezményezett ország esetében arányosan csökkentésre került, és kérelmeik alapján az elfogadott és következetesen alkalmazott módszertan alkalmazásával kiszámított teljes potenciális támogatás 47 %-át kapták meg. Ezenkívül az **Európai Szolidaritási Alap számára a SEAR keretében rendelkezésre álló költségvetési allokációval kapcsolatos nagyobb fokú bizonytalanság** további terhet rótt az Alapra, és néha késleltette a támogatás igénybevételét.

Összefoglalva, a kérelmek száma és az Európai Szolidaritási Alap iránt az elmúlt években megnövekedett igény együttesen azt mutatja, hogy az Unióban jelentős igény mutatkozik az

[13] Európai Bizottság, Közös Kutatóközpont: *Drought in Europe – 2022. augusztus*. Elérhető a következő címen: https://edo.jrc.ec.europa.eu/documents/news/GDO-EDODroughtNews202208_Europe.pdf.

általa biztosított támogatásra és a szolidaritásra, aminek tükröződnie kell az Alap költségvetésének jövőbeli növekedésében.